

ZPRAVODAJ 4

pondělí 14. srpna 2000

**Ten, kdo chce vystoupit na jevišti,
musí přinést něco nového**
(Plautus)

Ještě dnes

Malý sál Jiráskova divadla v 14.00 hod.
Problémový klub

Soukromá podnikatelská škola,
Komenského náměstí v 14.00 hod.
Problémový klub (zahraniční)

Jiráskovo divadlo
v 16.30 a 20.00 hod.
Compagnie de théâtre Le Valet de Coeur,
Clermont-Ferrand. Francie
GEORGE DANDIN

Sál Josefa Čapka v 17.00 a 20.00 hod.
Rádobydivadlo Klapý
NOC TRIBÁDEK

Park A.J. v 17.00 hod.
Koncert hudební skupiny SWING SEXTET,
Náchod

Park A.J. ve 20.00 hod.
Koncert rockových kapel okresu Náchod

nad ránem

Měl jsem frajerský řeči, že si na pondělí napíšu to „nad ránem“ sám. Že to bude docela pěkný, když potom, co si na tom obecným hronovským jevišti střihnou s Rudolfem a Jarmilkou Podzimní koncert, vypíšu dojmy – jak to lidi sežrali neb vypískali, protože všechno je na JH možné... Že to bude jaksi ze zákulisí a cože mě to na tom Hronově baví, že jsem se už na to dávno nevydlábnul a letos zvlášť, když té piety dokola číhá natolik. A jak to vypadá z různých stran... Pravda, měl jsem na mysli, že začnu tím, jak chodím zrána do tiskárny a potkávám nespavce, např. Rudolfa Dalajlámu Felzmana, kterého si pořád pletu s Dalajládou Horváthem, byť si říkáme ahoj, kluci, ale letos musím jaksi zbožněji a s mlejnkem v ruce... Chtěl jsem napsat o tom, jak ještě dřív kolem třetí ranní hodiny chvátám k zadním tiskárenským dveřím s disketami a zrcadélky, a při tom pravidelně

BŮH DIVADLA MĚ POTRESTAL

Dramatik Milan Uhde - na Jiráskův Hronov jezdil jako ministr kultury i poté, co tento post opustil. Festivalu zůstal věrný i v době, kdy zde nemá zapotřebí honit politické body.

Co vás do Hronova stále táhne?

Považuji se původem za ochotníka. Začínal jsem v roce 1960 jako dramaturg brněnského Divadla X, což bylo divadlo poezie. Když jsem se vrátil ze základní vojenské služby, tak už Xka měla v Brně za sebou první úspěchy pod vedením Zdeňka Čecháčka, který byl později v amatérském divadle činný pod jménem Zdeněk Turba. Dělal jsem zde své první scénické pokusy – pásma poezie kombinovaná s prózou a dočkal se i prvního úspěchu. Jednu z nejúspěšnějších inscenací Xky Inzerát na skřivánka jsem sestavil z české poezie a krátkých próz. A také jsem v tomto divadle poznal jistou slečnu, kterou jsem si vzal a která se mnou vydržela dodnes. Kromě toho jsem členem čestného festivalového výboru Jiráskova Hronova. Mnozí jiní členové to neberou tak vážně a nejezdí sem. Mě ale skutečně zajímá, co se děje v amatérském divadle.

V čem podle vás dnes spočívá svěbytnost amatérského divadla?

Nesmírně zesílila jeho experimentální větev. Když jsme přišli s divadlem poezie, tak nám někteří starší ochotníci říkali: „Je to hezký, chlapci, ale vy k nám nepatříte. My hrajeme Lucernu a Otce a divadlo poezie patří do recitace.“ A dnes jsou kvalitativně nejsilnější soubory, které přinášejí na scénu riskantní, ambiciózní nápady; třeba i ne úplně dotažené. Jsou tady neustále tituly, jejichž autory jsou moderní spisovatelé. Vítězí dvacáté století – už u Barbarské svatby a Medvídků bylo zřejmé, že vycházejí ze silného prožitku současnosti. České ochotnické divadlo do světové války se výrazně orientovalo k minulosti, k upevňování jejích hodnot a tradic. Kdežto dnes se prožitek současnosti dere všemi póry amatérského divadla a mně připadá, že jde o důsledek svobody, důsledek toho, že už se nebojíme o národní existenci. A proto nemáme potřebu hrát o tom jak byl Jan Roháč statečný a jak Žižka všechny nepřátele obracel na útěk. Bojíme se o některé jiné věci – aby člověk zůstal člověkem, aby se na této planetě žilo lidsky.

A amatérské divadlo, které je svobodné, to nesmírně citlivě zaznamenává. Mám z toho nesmírnou radost. Potěšil jsem se, když jsem se na tiskové konferenci dozvěděl, že úředníci nevědí, kolik vlastně amatérských divadel je. Nač by to také potřebovali vědět?! Kdo chce hrát divadlo, ten ho hraje. Na amatérské scéně se objevují Kafkové. Do Hronova jsem jezdil třeba na Teatr majora Szmauze z Českého Těšína – to bylo divadlo látkové téměř esoterické, ale vycházelo právě z prožitku současnosti. Pro mě některá divadla po deseti letech tvoří určitou marku – dnes jsem zvědavý, co udělá Ořechovské divadlo, podobně jako mě zajímá, s čím přijde Zábřadlí nebo Provázek. Amatérské divadlo kvalitativně kvete.

Jaký byl váš první divadelní zážitek?

To bylo za protektorátu, kdy už divadlo bylo skoro zakázané, a pak kdosi povolil představení Prodané nevěsty. A já si vybrečel, že mě tam jako šestiletého kluka tatínek vzal. Měli jsme velkou nepříjemnost s билетárkou, protože tam viselo upozornění, že děti do patnácti let na toto představení nesmějí. Můj první zážitek tak byl o tom, že se do divadla nesmí. A když jsem potom v sedmdesátých a osmdesátých letech do divadel nesměl, tak jsem si říkal: Hrome, ono je to ve znamení stejného souhvězdí.

Můj první skutečný divadelní zážitek byl, když jsem si po válce vybrečel od rodičů, kteří měli předplatné v brněnském Národním divadle, aby mě vzali na hru Eugena O'Neila Lazarův smích. Byl jsem tou věcí zcela fascinován – částečně proto, že jsem jí vůbec nerozuměl. Ozřejmil jsem si tím, že divadlu ne vždy každý rozumí, ale jsou v něm prvky, které člověka mohou okouzlit. Jako když jste na klasické mši, nerozumíte latinsky a tušíte, že je tam nějaký prvek velice slavnostní, mysteriózní. Když jsem si pak O'Neilovu hru ve zralém věku přečetl, tak jsem byl dost zděšen, protože se mi nelíbila.

A jaký byl váš nejhroznější divadelní zážitek?

Ó jé... Můj nejhroznější divadelní zážitek bylo představení mé vlastní divadelní hry Děvka z města Théby. Najednou mě při premiéře zasáhlo jako bleskem poznání, že je to duté jako velká opera, že je to prostě omyl. Do té doby mě to vůbec nenapadlo. Myslel jsem si, že je to skeptický text, taková analytická žiravina. Okamžitě jsem se zpotil přes košili až na sako. Ne proto, že šlo o neúspěch – s ním v divadle musíte počítat. Ale proto, že jsem se tak strašně zmýlil. To mě popudilo a hrozně jsem se na sebe mrzel. A tím víc jsem se mrzel, že tam hrála spousta vynikajících herců – od té doby jsem takové obsazení v žádné hře neměl. Pan Záhorský, pan Řanda, paní Jerneková, Ráž, Boháč, Vejražka... To je, jak říkal jeden kamarád: „Kdo příliš vysoko myslí, holou prdelí na zem padne.“ Chtěl jsem udělat veševětovou hru a bůh divadla mě právem potrestal.

zat

FALTEJSKOVI

Protože Podzimní sonáta (Nicolaj: Tři na lavičce) poskytuje velké herecké příležitosti, požádala jsem o rozhovor nikoliv režiséra inscenace (a tedy mého šéfredaktora Sašu, který mi sám sebe pro rozhovor zakázal), ale dva ze tří hereckých protagonistů, Jarmilu a Rudolfa Faltejskovi.

Co pro vás znamenala konkrétní práce na inscenaci Podzimního koncertu? V jiném prostředí a se Sašou Gregarem?

R.: Já jsem vždycky chtěl dělat divadlo na slušné úrovni. Saša je zvláštní typ režiséra, který mně nevadí (pozn. red.: Rudolf je také režisér), neprovokuje mě a snáším ho. Má jasné vidění, takže vím, že když po mně něco chce, asi to k něčemu je. Takže mě zkoušení bavilo. I kdyby to nemělo úspěch. Ale je to představení, které, když divák jde s sebou, tak je to najednou to, proč se divadlo dělá. Najednou zažíváte příjemné pocity.

J.: Právě bývají kouzelné výbuchy smíchu během celého představení. Potom na lidi dopadá ten vážný konec, ale je zajímavé, čemu se smejí a jakým způsobem. Překvapilo nás to třeba v Meziměstí, kde byla spousta mladých lidí a měli jsme strach, jestli to pro ně bude. A byli velice příjemným obecnstvem. Moc se mi také líbí, jak hru Saša upravil. Protože my jsme to nejdřív četli, pak jsme to viděli v televizi, pak v divadle s panem Nárožným a paní Fialovou. Saša vyškrtal všechny zbytečnosti a zbavil hru přílišného sentimentu. Čím déle to hrajeme, tím raději Ambru hrají.

R.: To byl náš záměr, zbavit hru sentimentu. Protože já už ve svém věku mohu říct, že staří lidé nejsou nijak hodní, že jsou to pěkní prevít. Ale na druhé straně jsou oba ti dědkové ve hře taky trochu kluci, kteří si hrají. Protože mužský zůstává klukem do osmdesáti. A ještě jedna věc stojí za zmínku. Poslali nás na seniorskou přehlídku do Kroměříže. Na mě tam zapůsobilo německé divadlo. To byli většinou vysloužilí profici. A tuto činnost pro seniory zřejmě podporuje vláda, protože mají velké profesionální, technické zázemí. Najednou si člověk leccos uvědomuje. Třeba vláda ve Francii zase vytváří především v dělnických čtvrtích obdobu našich osvětových domů, kde platí profesionály, aby s nezaměstnanými hráli divadlo, cvičili sbory a podobně. Protože on ten nezaměstnaný nemá co dělat. Ono to není o tom, kolik dostane minima, jako spíš o té hrůze, že ho nikdo nepotřebuje. Což je stejný problém jako pro seniora. Senior vlastně neumírá na to, že by měl v našich poměrech málo peněz, ale na to, že najednou zjišťuje, že ho nikdo nepotřebuje. Na to je to divadlo fantastické. Navíc já jsem si to udělal jako takovou zkoušku pro sebe - když si nemohu vzpomenout, jak se jmenuje soused, jestli jsem ještě schopen naučit se tolik textu. Takže i z tohoto pohledu mě to moc lákalo. Strašně nás to zkoušení bavilo a bylo to posledních chvil velice příjemné. Saša si odpočinul od své úředničky a my to měli jako takové vytržení.

Tak ať není poslední!

ex

ZE CHARMSOVA KUFRU

Charmsovský boom pokračuje - tentokrát se jeho prodlouženým chapadlem na Jiráskově Hronově stal Okřídlený vůl z Plzně, na jehož perutích přiletěla Jelizaveta Bam. Když jsem se v šatně pídil po tom největším volovi, abych ho vyzpovídal pro zpravodaj, upadli herci do rozpaků. A pak čestnou funkci mluvčího ansámblu přehráli na režiséru Alenu Dvořákovou.

Co vás vlastně svedlo s těmito voly dohromady?

Loni se mi líbilo, jak zahráli Báby aneb Dobytku smíchu netřeba, a šla jsem jim to po představení říct. V Charmsovi se hrabu řadu let a půjčila jsem jim i nějaké texty. A když si pak vymysleli, že by chtěli dělat Jelizavetu Bam, přišli za mnou, jestli bych je nереžirovala. Poprvé jsem tu hru nastudovala již v roce 1994 jako Alžbětu Bam v překladu Václava Daňka. Charms ovšem napsal dvě verze - první v roce 1924 a druhou v roce 1928, kdy text předělal, doplnil do něj scénické poznámky a rozdělil ho na kousky, kterým předepsal náladu. Tahle verze vyšla v Dílci přeložená Ondřejem Mrázkem - my jsme vytvořili směr z překladu jeho a Daňkova.

Kdy jste se poprvé setkala se jménem Daniila Charmse?

Bylo to v Prostějově, kde Ivo Markvart recitoval jeho texty. Na začátku devadesátých let začal vycházet u nás a sehnala jsem z Ruska sbírku, kde je všechno, co napsal, respektive všechno, co se dochovalo v jeho kufří, než zmizel ve vlaku někde na Sibiř. Teď je poněkud přecharmsováno, ale ještě v roce 1994 nám na Wolkrově Prostějově k Charmsovi nikdo z lektorů nebyl schopen nic říct, protože o něm ještě skoro nikdo nic nevěděl.

Kolik textů se v onom kufří dochovalo?

Ta knížka má přes tisíc stran, včetně věcí, které psal pro děti a které mohl jako jediný publikovat. Přitom mají jeho texty i filosofický podtext - nebyl to zkrátka žádný nedouk.

Chystáte se na dalšího Charmse?

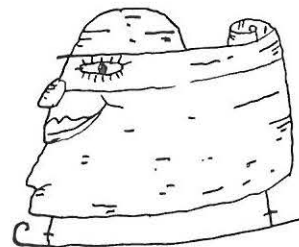
Na Charmse ne. Zatím hledáme a pár textů zvažujeme - je důležité, aby inscenace tlumočila i názor souboru. Mojí parketou je ostatně surrealismus. Se svým souborem Zamračené děti jsem nastudovala Effenbergerovu Vzpouru sládků, která letos vyhrála Wolkruv Prostějov. Mrzí mě, že s ní tady nejsou.

Ptala jste se herců, proč si zvolili pro svůj soubor ono záhadné jméno Okřídlený vůl?

Původně jsem si myslela, jestli za tím názvem něco není. Ale je to prý jen jejich vymyšlenka, na kterou přišli někde v hospodě u piva.

minu - tu opilce, jak po čtyřech se sápu do Ponorky, tu dojemně souložící pár a dalších několik párků, co se okusují a zkoumají hmatem, zda je přítomno vše, co přítomno být má, zda-li ten, co tu chvíli stál, již nestojí opodál, ba stojí-li vůbec, v té mlze a tmě a vyčerpanosti, co snesla se nad Jiráskovo náměstím, bušícím permanentně diskorytny ze sklepení. Že se zmíním o tom, jak v jídelně té školy, co školi číšníky, nosí závodkovské jídlo špičl nýgl jako na stříbře (takový kolínka lakovaný jsem dávno nejd!) a nemají tam vychlazené pivo a nemají tam ani matonku, jen jakýsi slazený mok. Že se omluvím za to, že jsem si zcela vymyslel zpravu o tom, že zdržení představení Vojčka zavinil mikroport a zatím to zavinilo prý složité osvětlování (pravda, měli to namodro i načerveno), že se pokusím natřít ono hlášení v divadle, že je třeba setrvat při potlesku či po něm, aby se neutíkal před Tomášem a spol. co nesou vázičky. To hlášení mi připomíná ono z Metra: „upozorňujeme cestující, že vlak stanicí Smíchovská pouze projíždí, zajímejte se o své peněženky...“. Prostě cejtil jsem se jak ten kohout na hnojšti, co ho sežere první liška, která kmitne kolem. Proto jsem usoudil, že blbý sliby, natož rozhodnutí se vymstí. Teda, je hrozně pozdě, chce se mi spát, všichni, co jsem s nima slavil zázrak divadla, a co se furt usmívali, jsou už v posteli, a já tu makám, rajbuju, datluju, mydlím písmenka, kleju a piju kafe a snažím se udržet myšlenku neb je kolem páté a čtvrté číslo ZJH stále v nedohlednu... Máte kliku, vy to už čtete! Saša Gregar

P.S. Ověřme, být u toho, jak téměř sedmdesátníka, Rudu Faltejska (Silvestr z Lavičky), se zavhlým okem na ústa upřímně líbají dvacetileté krasavice, které se probulely do konce toho věčřejšího kusu, to, přátelé, docela stálo za to...

Zpravodaj 70. JH vydává organizační štáb Redakce:

Alena Exnarová, Vladimír Hulec,
Zdeněk A. Tichý, Alexandr Gregar
(šéfredaktor a reprofoto Kodak DC 50),
Rostislav Pospíšil (výtvarník),
Ivo Mičkal (fotograf),
Marek Zhibo (sazba).
Tisk Grafické závody Hronov, s.r.o.

poznámky glosy ohlasy

Dárek od pořadatelů k 70. JH

Dostaly jej české soubory, které na letošním ročníku festivalu vystoupily. Byl jim v tomto roce odpuštěn účastnický poplatek. V příštím roce se už slavit nebude. Takže, milé soubory, je to jasné, že?

35.JH

To není omyl. Tolikáté jubileum své účasti na Jiráskových Hronovech slaví Vlastík Ondráček. Blahopřejeme a přejeme výdrž!

Budeme obchváceni!

Teď my ne, ale město Hronov. Prý, konečně. Ještě není přesně jasné, kdy. Ale snad se konečně budeme cítit bezpečněji a podaří se přejít silnicí od Radnice k divadlu v čase několika sekund a nikoliv minut. A hlavně to přejme společně Hronovákům, zaslouží si to.

Okresní představení

Není to věc nikterak nová – ale pravda, ne až tak běžná. Ochotníci náhodského okresu se spojili a studují společně Jiráskova Emigranta. Inscenace má být oslavou 150. výročí narození Mistra Aloise Jiráska, které očekáváme v příštím roce.

kde se to klube

Co minule nestihli

Problémoví klubisté je skupina seminaristů, zahajujících odpolední diskuse vykopáváním otázek a oněch problémů. V prvním problémovém klubu uvedli výsledek svých dopoledních debat o představení Nejhodnějších medvídků „Artikulátor“ takto: ačkoli přesně nevíme, co je postmoderna, nazvali jsme tuten megaprostor exponovaný gigantickou matkou v závažném rodinném dramatu nadsazené archetypální eroticko-gestické konverzace „Kterak hloupý Honza bratry nepřechytračil aneb Jedno velké onomatopoeie nevědomého podvědomí, upečeného ve feministické bifokální troubě“.

K Barbarské svatbě přistoupili rozdělivše se na dvě skupiny a jejich pohledy, jak posléze vysvitlo, vycházely z pozic věkové kategorie obdařené životními zkušenostmi: ti mladší viděli příběh přes Ludovika, ti „zkušenější“ prostřednictvím jeho matky. Nalezená témata jsou: odmítnutí ztraceného, nezařaditelného člověka, který vybočil; syn je pokračováním utrpení matky atd. Půl na půl řešili členky a členové PC otázku potřeby rozumět textu a oslovení tímto představením, dohodli se na problematických přechodech mezi jednotlivými obrazy (forma kapitol literární předlohy), nejasné funkce jinak výrazné hudebnice, pochválili scénu a práci s rekvizitami a pohaněli v několika případech herectví (přehnaná exprese, naturalismus). S hrdiny tohoto dramatu by asi kamaráditi nechtěli, s herci asi ano. Za seminář PC S. Nemrava

KUDY VEDLY CESTY SOUBORŮ NA 70. JIRÁSKŮV HRONOV ANEK NEUVĚŘITELNÉ SKÓRE!

Letošní 70. Jiráskův Hronov má v základním programu dvacet jednu inscenaci. Odkud se tyto inscenace vzaly a kudy vedla jejich cesta na hronovská jeviště, o tom viz následně řádky.

V pořadí prvním zdrojem výběru byly přihlášeny inscenace na základě vyhlášeného konkurzu na účast zahraničních souborů, coby účastníků II. Festivalu amatérského divadla CEC AITA/IATA. Přihlásilo se jich dvanáct, výběrová komise jich přijala do programu osm, z toho dva hosty z oblastí mimo tzv. středoevropskou, z frankofonní soubor z Francie, ze severské oblasti soubor z Litvy. V programu se objevila na poslední chvíli třetí hostující slovenská inscenace Oprátka pro dva (levického souboru), když necelý týden před zahájením JH odřekl účast ruský soubor z Moskvy.

Další zdroje byly tuzemské, jako výsledek národních či celostátních druhových přehlídek, skutečných ných od října 1999 do července 2000 v ČR:

První z nich byla národní přehlídka venkovských divadelních souborů KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM ve Vysokém nad Jizerou. Podhoubí této přehlídce na úrovni krajových přehlídek představovalo 32 inscenací, z nich bylo doporučeno k výběru do programu národní přehlídce 16 a na půdě národní přehlídce se ocitlo 9 inscenací. Odtud byla do programu JH navržena 1 inscenace, programovou radou JH přijata do základního programu JH (Dva muži v šachu). Na POPELCE, národní přehlídce amatérského činoherního divadla pro děti v Rakovníku se vybíralo ze sedmdesáti představení, doporučeno 12, hrálo se před výběrovou porotou 9 a na JH nebyla doporučena žádná z inscenací. Pod názvem OTEVŘENO V, se koná celostátní přehlídka pantomimy a pohybového divadla v Kolíně, tam bylo doporučeno všech 23 existujících inscenací, navržena na JH jedna, ovšem nevybrána do programu. Zato na DIVADELNÍ TŘEBÍČI, národní přehlídce amatérského činoherního a hudebního divadla byla čísla účtyhodná – ze sta inscenací se vybíralo na krajové přehlídce, zúčastnilo se 12 souborů a odtud jsou v programu JH inscenace Podzimní koncert, Náhlé neštěstí, Strakonický dudák. Ze ŠRÁMKOVA PÍSKU, národního setkání mladého amatérského divadla, kam se hlásilo 76 inscenací, zařazeno 15 a do Hronova inscenace Artikulátor – souboj o tlumok a Jelízaveta Bam.

WOLKRŮV PROSTĚJOV, celostátní festival poezie vybíral z 36 představení, na přehlídce uvedl šest a do Hronova nominoval The Best of Voiceband. Z trutnovské DĚTSKÉ SCÉNY, celostátní přehlídce dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů, kam aspirovalo cca 60 divadélek, nakonec v novém působišti přehlídce vystoupilo 18 souborů a pro Hronov vybraný inscenace Skupinka a Princezna na hrášku). LOUČKÁŘSKÁ CHRUDIM, celostátní přehlídka amatérského loutkářství měla základnu v 54 inscenacích, v Chrudimi hráno 18 a na Hronově uvidíme Havrane z kamene, Zachraňte vojína Kuřátko a Pletené pohádky. POHÁREK SČDO, národní soutěž v přednesu divadelních monologů a dialogů a individuálních výstupů s loutkou v Olomouci si mohl vybrat ze 40 inscenací, nakonec na přehlídce 13 a do Hronova žádná. Národní přehlídka JEDNOAKTOVEK (SČDO), která se konala v Holíčích, byla založena na 42 inscenacích, přímo v Holíčích pak 12 a do Hronova nevybrána žádná. A konečně DIVADELNÍ BECHYNĚ, armádní přehlídka amatérského divadla, kde základní počty nastudovaných inscenací kvůli vojenskému utajení neznáme, se zúčastnilo osm souborů, do Hronova nebyl navržen opět žádný. Úplně poslední využitou možností výběru byly návrhy občanských sdružení pečujících s celostátní působností o amatérské divadlo. Návrh uplatnila Amatérská divadelní asociace na inscenaci Noc Tribádek a tento byl přijat.

Suma sumárum, programová rada JH volila z 35 inscenací, které prošly českými přehlídkami, jichž se zúčastnily soubory 143 inscenacemi. Na úrovni krajových přehlídek byla uskutečněna selekce nejméně z 541 inscenací. Takže mezi přihlášenými inscenacemi na krajové přehlídce a účastí souborů z ČR na Jiráskově Hronově je skóre 541 : 13, nejméně. Pět set dvacet osm jich tak zůstalo před branami Hronova.

Milan Strotzer (kráceno)

soutěž

Každý den se můžete zúčastnit soutěže našeho Zpravodaje! Každý den bude ze správných odpovědí vylosován jeden výherce! Ten promptně obdrží cenu - láhev „Klicperovky“, pověstného likéru, vyrobeného v dlouhodobé spolupráci firmy Kord Ptáčník a herců Klicperova divadla v Hradci Králové, jež je dvojnásobným Divadlem roku. Ano přátelé, z navržených tří možností označte toho, který v Hronově nějakým způsobem byl, pobyl, vyskytoval se...

Odpovědi (na kousku papíru) musí obsahovat a) kterého čísla zpravodaje se odpověď týká, za b) písmeno pod nímž se správná odpověď nalézá a za c) samozřejmě jméno a příjmení, bydlíště, pokud bychom cenu museli zaslat. Cena pro výherce je k dispozici v naší redakci, a to od chvíle, kdy vyjde číslo, které výherce zveřejnilo. Přejeme Vám úspěch.

Otázka č. 4

Kromě Aloise Jiráska největší a ještě žijící legenda současných Jiráskových Hronovů a amatérského divadla vůbec. Někteří tvrdí, že kdyby to nebylo servilní, měl by se Hronov přejmenovat za jeho zásluhy o ochotnictvo na „Jiráskův a Císařův“ a možná, že i v obráceném pořadí. Ochotnická sezóna pak mohla by se označovala Kaiserrock a byla vyhlašována patentem od fy Koh-i-noor.

A Císař Rudolf, B Císař Jan, C Císař Pán

(nápodoba: Císař pán je legenda z Babičky)

A odpověď ze třetího čísla - Samozřejmě, autor Balady pro banditu, dnes soukromý spisovatel, před nedávnem oud různých stran, Milan Uhde! Co do Ulán - bátoru, co do HAMU, on to byl! Vítězem a potenciálním konzumentem se stává Jiří Novotný z Prahy 5, U Malvazinky 20! Výše číste!

SLAWOMIR MROZEK: SERENÁDA

Toneel groep Europa, Amsterdam, Holandsko

Nuž, ďakujem za to potešenie z hry, ktorého som mohol byť účastný. Vtipný a s nadhľadom napísaný text bol zinscenovaný presne v duchu predlohy. Vtipne a s nadhľadom. A ešte, čo si zvlášť cením, aj hravo, cez hru. Pohybovo nadaní herci s komediálnymi danosťami pred nami rozohrali miestami až tanečné kreácie na detskú hru a čloslepačiu tému. Hudba vtipne podporovala nadhľad a spoluurčovala rytmus (pravda až na záverečný kúsok, keď, pre mňa nepochopiteľne, sklzá do vulgárneho dovysvetlenia humoru). Dobře vymyslený a javiskovo zrealizovaný nápad s detskou hrou pomáhal pri udržiavaní i menení temporytmu a do istej miery aj určoval vzťahy medzi postavami (komickými typmi), medzi inscenátormi a predlohou, medzi divákmi a inscenáciou. Jednoznačne totiž odkazoval na fakt, že to, čo sa odohráva, je hra, aj keď hra o život. Kostýmovanie, spôsob hereckej tvorby a vedome budovaný a neustále prítomný nadhľad (vyplývajúci z princípu hry) udržal inscenáciu v rovine rozkošnej, rozkošnickej a vtipnej hry s ironickým podtextom a nedovolil jej, aby sa z nej stala bájka alebo, nebodaj, nejaká natvrdnutá alegória. Škoda len záhadného svietenia, ktoré sa možno snažilo podporovať atmosféru, ale dosiaholo iba to, že som občas zle videl na hercov. Ešte raz, milí Holanďania, potešili ste ma svojimi špeciálnymi „kaviarňami“, potešili ste ma aj divadlom.

Karol Horváth

Soubor z Amsterdamu se nám představil inscenací u nás málo známé jednoaktové dramatické bajky Slawomira Mrožka „Serenáda“ o slepicích pokoušených liškou. Prázdný prostor s jedním centrálním vstupem v černém horizontu, autorem požadovaný žebřík do kurníku nahrazuje na podlaze narysovaný půdorys hry připomínající nám všem z dětství důvěrně známého „šneka“, uprostřed obyčejná kancelářská židle na kolečkách. Prosté, účelné svícení. Výrazná, ale úspěšně a ukázněně používaná hudba. Jednoduché, civilní, neilustrativní kostýmy rezignují na jakékoli narážky na

„zvířecí“ podobu postav a výrazně dokreslují charaktery jejich lidských ekvivalentů. Rekvizity redukované na minimum. Zůstává pětice postav jednajících v dramatické situaci a vstupujících do vzájemných vztahů. S tímto minimem prostředků se podařilo vytvořit strhující představení bez problémů překonávající jazykovou bariéru a bezprostředně komunikující s publikem. Hra herců byla ukázněně přesná, výraznou groteskní linkou rýsující charakteristiku postav, explodující ve vrcholných momentech do taneční stylizace podpořené hudbou. Soustředěná vzájemná situační souhra umožňovala prudké střihy a překvapivé zvraty. Příkladem byla hra s rekvizitami: Lišákovo provokativní pohrávání si s hracími kostkami – vábení světa hazardu a posléze mistrné rozehrání stuh, kterou před ním na začátku v „nevinné“ koketerii upustí Blondýnka, aby ji rozehrál jako erotický symbol, následně použil jako provokativního „corpus delicti“ na Kohouta aby ho s ní v závěru hry uškrtil. Pokládám právě tuto inscenaci za důkaz, že divadlo založené na vztazích a situacích je stále živé a dokáže být bez okázalých vnějších efektů a čarování zdrojem velkých zážitků.

Jakub Korčák

Kohout v zajetí slepic, Serenáda z Amsterdamu.

Foto Ivo Mičkal

Ve zvířecím duchu se nesl začátek Jiráskova Hronova – Nejhodnější medvídci ve svém živočiškopisu zabloudili za rozkošnými mločky, zatímco Plzeňáci se věnovali potvůrce poněkud statictější – jakémusi nepříteli výmluvnému havranovi z kusu šutru; nemluvě o čarodějnicích z Byččí (sic!) hory. Holanďané se s tím nemazhali a vypravili se rovnou do Mrožkovy slepičárny a u Jeslíček se to zase hemžilo zvířenou alespoň imaginární. Nu a pak dorazil vůl zezPlzně a aby nebyla nuda, tak mával křídla. A v úterním programu nelze přehlédnout soubor s pašikem v názvu a na Hronov se chystá v plné zbroji vyrazit i Brůčkův vojín Kuřátko. A tím není zvířetník zdaleka vyčerpan. Ještě tu je Milan Schejbal, který je na své frekventy jako pes, Denisa Nová s úsměvem mlsné lasičky či profesor Císař, jenž hronovskými foyery i parky kráčí s majestátností zebra-veterána nesoucího na své šíji tíhu veškerého ochotnického divadla. Mou pracovní výkonnost pak rapidně umenšuje přítomnost jedné dívky-graciézní antilopy, jejíž blízkost mé IQ vždy spolehlivě srazí na úroveň průměrně vzdělané a krátce podušené krevetky. Naštěstí je tu Vladimír Hulec, který mé duševní výpadky dorovná svým pilným datlováním. A jmenovat Vladimíra Zajíce by snad již bylo trapným nošením sov do Athén. Jen po tom Jezečkovi Kamzíčkovi je mi tak nějak bolavě smutnotesko...

Sotva si na téma fauna povídal Saša Gregar s manželi Faltejskovými, když zkoušeli Podzimní koncert. Ale přesto jsem v jeho inscenaci spatřil jeden přívětivě animální rys. Spojníci mezi herci a zvířecí říší, kterou je nezáluďná přímočarost. I zvířata si totiž dovedou hrát, ale narozdíl od lidí neumějí předstírat. Zebra prostě bude vždycky zebrou a poník se nebude tvářit, že když mu to nebudou ostatní poníci kazit, tak by mohl být skvělým arabským hřebcem. A právě tak nezkaženě tahle trojice hrála. Nesnažili se namítat sobě ani druhým, že jen nedopatřením nejsou ve Zlaté kapličce, ani to do diváků nepálili stylem „jako v televizi“. Ani se nikoho nepokoušeli přesvědčit, že při tom tlachání na lavičce hodlají vyřešit s definitivní platností 326 hlavních problémů lidstva. A publikum jejich upřímnost vycítilo, ocenilo a věnovalo jim aplaus, za jaký by se ani v tom Národním stydět nemuseli.

Jen více a houšť se zvířecími výkony na Jiráskově Hronově – a mohou být klidně i divočejší a tajemnější jako přízrak z džungle či naopak artistně zaumné a nadýchané. A budiž pozdravena v novém dni milá antilopo...

P.S.: Milane – ne každý pes vrčí, štěká a hryže. Jsou i psi milí, zábavní a přátelští, což je právě tvůj případ.

oči v h.

Ospalý, vláčný, slunný den – neděle jak vyšitá na starém babiččině polštáři. Ani do divadla se člověku moc nechťelo, i když zrovna byla na programu představení tří různých souborů. Tři různé poetiky, tři různé zážitky, tři různé přístupy. Ve všech třech případech šlo tentokrát o jasné amatérské divadlo, které je „něco úplně jiného“ než profesionální, jak říkála holandská režisérka Remke Wiekeraad a jak já to nevidím. Nejdřív herecká etuda nezkušených adeptů divadla, kteří však herectví berou perspektivně vážně. Pak – v mnou zvoleném gardu – herecké představení tří zkušených matadorů, postavené na jejich charismatu a limitované jejich hereckými, scénickými i režijními možnostmi. Takové nemůže být jiné, když prodávají, co léta zasívali. A nakonec středoškolská herecká hříčka adeptů spíše literatury, matematiky nebo technického inženýrství než herectví. Co bylo co, nechávám na čtenáři jako test. Všechno to bylo vlastně milé, přijmeme-li zvolený kód a neklademe-li nároky svých zkušeností, svých zim a špatného počasí. Ale protože – jak už jsem řekl – bylo krásně, přemýšlel jsem spíše o tom, co sjednocuje inscenace v Hronově zatím viděné. Styl, žánr, forma ani poetika to nejsou. Letos dokonce ani jazyk či země původu. Až se mi rozběsklo. „Každý člověk potřebuje lásku,“ říkájí si Luigi Lapaglia a Silvestro Boccaccio, oni dojemní dva stařečci na lavičce, pro něž život lavičkou nekončí. Když se nad tím zamyslíte, snad každá inscenace je o ztrátě vztahu, o hledání lásky, o nutnosti lásky, o lásce za každou cenu, i za život, jinak havrane budeme z kamene. A nevím: Byla někde naděje? Všechny hry končily smrtí – ať směšnou, tragickou či směšně tragickou. Jakoby divadlo bylo opozicí vůči pozitivnímu světu reklam a mladých-krásných-erotic-kých-nesmrtelných lidí z filmů a seriálů. Zatím ani jedna komedie (formálně snad Artikulátor či Jelízaveta Bam, ale to pak i Král Ůbu nebo Kafkův Zámek jsou komediemi) a jak se tak dívám do programu, ani dnes se nechystá. Přesvědčuje mě to o smyslu divadla jako očištném rituálu poznání a nahlížení na sebe i svět skrze zrcadlo, které nezrcadlí pouh, ale duši. Proto se vlastně zabývám divadlem, proto o něm přemýšlím, píšu a diskutuji. Jinak bych dělal matiku za daleko víc peněz. Proto jezdím do Hronova, Hradce Králové či Avignonu.

PODZIMNÍ KONCERT

Jesličky, Senior klub Hradec Králové

V letech uplynulých, vždy když se hrál ten příšerně plačtivý rádobý tragigroteskní text A. Nicolaje „Tři na lavičce“, a že se hrál dost často, a já jej musel zhlédnout, tak jsem se ospal a byl zralý na venerologii. Saša Gregar provedl razantní úpravu, která eliminovala všechny nepřístojnosti, falešné slzy, citová vydírání, pseudogenerační střety, et cetera. Taktéž v interpretaci, jevištní realizaci, Saša zdrsněl, šel cestou nadhledu, sebeironie, schopnosti být razantní i umět se na sebe podívat z odstupu, a ani na okamžik neuhnul z důsledné stavby dramatických osob zvnitřku. Neuhnul, byť možností se odpoutat a přitlačit na pilu má dostatek. Zůstává však v důsledně zvolené střízlivé stylizaci, která důsledností košatí do kontrapunktických obrazů, ze kterých prosakuje a je lehkou rukou postihován existenciální pocit – téma, k čemuž se původní text nepřiblížil ani na 5 (slovy pět) světelných let. Pravda, myslím si, že jistý sentiment tam stále zůstává, byť stylizovaný do symbolu, který je realizován přes hudbu, a ony zaumně baletní kreace dívky s listím. Jenže pouze poukazují, neboť toto souvisí s individuálním gustem, s nímž, jak známo, nelze disputovat. Nuže, jsme nejen svědky tří výsostných přístupů k životu, vyrovnávání se se životem v jeho trnitější části. Jsem nejen svědky, ale – soudě podle zaslouženého a frenetického poděkování – každá věková kategorie měla možnost se identifikovat dle libosti a potřeby a touhy. Skvělé je, že herecké prostředky využívají životní zkušenosti interpretů. Využívají a nikdy nezneužívají k možnému vydírání a falešnému soucitu. Tuto zvolenou koncepci i realizaci považuji za pozoruhodné. Viděl jsem souhrou náhod tuto inscenaci již po třetí a musím vyzdvihnout výkon Saši Gregara, který právě tím, že je přece jenom mladší, si od počátku našel výbornou rovinu stylizace postavy, aby ji dnes již dokázal opustit a používat výrazové prostředky ve stejné hierarchii a hodnotě jako Jarmila a Rudolf Faltejsekovi. Pozoruhodné je zacházení s cyničtějšími glosami, které jsou náhle velmi osvobozující a životaschopnost hrdinů povzbuzující. Pozoruhodná je jevištní prezentace toho, co je pro hrdiny a obecněji snad i pro věk důležité, neboť je nám to upřímně k smíchu, k odreagování, aniž si uvědomujeme, že břevno ve vlastním oku nevidíme. To nám doklapává o chvíli či o hodinu později, takže zbývá zvolat bravo. Nevím co dodat, snad jen zopakovat, že z plačtivého, nechutného melodramatu ti Tři stvořili skvělý zápas o navrácení sebeucty, potvrzení sebeexistence, tedy zápas o to nejdůležitější, o lidskou důstojnost. A navíc to provedli, jak již řečeno lehkou rukou, takže přes smích k nám ono závažné člověčenství proniká snadněji a o to hlouběji pak zasahuje. Nedá mi, abych neprovedl jisté srovnání, které teprve hronovské představení ve mně vyvolalo, a to srovnání se slavným filmem, a především s jeho závěrem – mám na mysli „Půlnočního kovboje“!

Rudolf Faltejsek a Alexandr Gregar v Podzimním koncertu
Foto Ivo Mičkal

Nejprve klatba: ku své amatérské recenzištině potřebuji sem tam šálek kávy. Pil bych nápoje onačejší, ale tolik mám odpovědnosti v těle, že mi brání mít v něm alkohol a tak se nalévám kávou, abych byl bystrý a pozorný recenzent. Zkusil jsem ji „U mostu“, na terase divadla A. J., v sále Josefa Čapka, v kavárně C a všechno to byly, jak píše Karel Steigerwald: „hrůzné kávy“. Musím tedy hronovské restaurátory uvrhnout do klatby, kterou neodvolám dřív, než si někdo z nich pořídí stroj na presso!

Píši tedy tuto poznámku pod vlivem dvojky červeného a jsem vlídný. A jsem vlídný rád a byl bych i po kávě, neboť zhlédnuté představení mne k vlídnosti víc než ponouká, přímo mne k ní nutí. V žádném případě ale nechci být povýšeně blahosklonný. Dotčená hra není můj šálek čaje a po úvodních chvílích, kdy dívka za zvuků klavíru plápolala po jevišti se mé obavy ještě posílily. Byly však zcela rozehnaný s příchodem obou panů herců. Je to radost sledovat na jevišti svobodné osobnosti, které vaši pozornost poutají svým šarmem, sugestivitou a živostí. To bych vytkl před závorku, v níž bych nemohl nezmínit jejich kvality herecké. Ostatně, co je po herectví, když já jsem s tou trojicí byl jako s lidmi. Mám navrhnout paní vychovatelce, aby trochu ubrala ze své učitelkovské stylizace, dávat k úvaze poněkud nepřehledně motivovaný zvrat v chování Silvestra, který ještě neví, že Luigi byl na víkend ve starobinci a už se mu omlouvá, vytknout dramatikovi a možná i inscenaci, že po půlce je poněkud rozpačitější než by člověk po poutavém začátku očekával a si přál a ještě panu Nicolajovi zazlívát, že smrt páně

Vladimír Zajíc

Boccacia dost očividně potřeboval pro závěrečný akord hry a inscenátorů radit, že bych se obešel bez dívky vyndávající podzim z popelnice a klavírního doprovodu emocí ve hře zcela zřejmých? Proč? Vždyť to nakonec není důležité, vem to všechno čert.

Pamatovat si budu a chci si pamatovat okouzlujícího pana Faltejska i pana Gregara, který byl v méně vděčné úloze vůbec nezůstával pozadu /a to je vedle takového spoluhráče co říct/, ale i paní Faltejskovou, která ke konci hry poněkud zlidštila a zvroutila svůj projev, aniž by nás jím nutila k sentimentalitě. Budu si pamatovat tyto tři lidi, kteří zvedli publikum ze sedadel. A o co jde v divadle víc než o Standing Ovation - a volání bravo? Pokud se ovšem můžete připojit...

Michal Dočekal

JELIZAVETA BAM

Okřídlený vůl Plzeň

Milý Aleši B.,

když jsem se Ti před představením svěřovala se svými obavami z toho, že je mi uloženo napsat reflexi na Jelizavetu, doufala jsem, že moje pochyby pramení pouze z toho, že mi dělá hrozné problémy bezprostředně po zhlédnutí představení sednout a něco pokud možno shrnujícího napsat. A taky jsem doufala, že mi samotná produkce Jelizavety pomůže a bude mě inspirovat. Je ale ze všeho nejvíc pravda, že jsem se bála především proto, že loňský Charms stejného souboru mi nasadil brouka do hlavy - jak se totiž (a jestli vůbec) dá taková poezie přenést na jeviště. Jak něco, co vnímám (když to čtu) velmi subjektivně a bavím se rozkrýváním existujících i neexistujících významů, „naservírovat“ divákům, aby se mnou prožili stejnou radost z objevovaného. Loni se to plzeňským nepovedlo a letos bohužel ještě méně. Prostě mi tentokrát ani nenaznačili, kudy s nimi mám vůbec jít. Jestliže přes to hraní si s významem slov a vět, pak si dovolím tvrdit, že většinou nepřekvapivě a nevtipně, jestliže přes to avizované řešení žánrové, tak je mi líto, ale to se už nevyvedlo vůbec. Nepodařilo se zachytit podstatu jednotlivých žánrů, ale ani nešvary, které je mohou charakterizovat. Nevím, zdali to mělo něco jako příběh (v oné, jak předesílají, „vteřině věčnosti“), nevím, co mi to chtělo sdělit. Nevím, jak mám ty „kousky“ vlastně chápat, když dohromady se nesložily v žádný celek. Přestávala jsem poslouchat slova, nakonec jsem se vlastně jen shovívavě usmála několika vtipkům, ale jen těm. Zkrátka, bylo mi líto jich i sebe. I když jedno jsem si odnesla. Ten brouk, kterého mi vloni nasadili do hlavy, je šváb.

Tvoje Kateřina Fixová

Literární dílo Daniila Charmse dnes u nás patří, jistě právem, k oblíbené četbě nejen mladé generace. A se snahou převést některou jeho část do jevištní podoby se snad roztrhl pytel. Většinou však v těchto případech platí ono staré známé, že čím lepší literatura, tím těžší její „překlad“ do jazyka jeviště.

A Charms je vskutku dobrá literatura. Poezie. I když třeba psaná formou dramatu. Proto její převod na jeviště (myšleno zde nikoli jen ve formě recitační) znamená především dotvoření zcela nového materiálu, jehož kvalita sice z Charmse vychází, odkazuje k němu, je s ním sourodá, ale vždy ho tvůrčím způsobem přesahuje směrem k básnění prostřednictvím prostředků právě výsostně jevištních. Pouze na Charmsovo slovo, tedy i na jevištní poznámky v případě Jelizavety Bam, se prostě spolehnout nedá.

Zamilovaný člověk je slepý, říká se. A jestliže v případě plzeňských platí, že jsou zamilovaní do Charmsova díla (jevištně ho zpracovávali už i vloni), platí podle mne i to, že pro lásku nedoviděli na jeviště, na diváka, ale ani na Charmse, jaký by asi byl, kdyby tvořil na scéně. Snad jen v několika záblescích, kdy využili prostředků tzv. divadla poezie, jako je třeba zvýraznění rytmického traktování textu (ve spojení se stylizovaným během na místě v jednom, jak je z jeviště pojmenováno, „kousičku“), jinde voicebandu. A vůbec jim tyto prostředky více „sluší“, než prostředky činoherní. Než herec dosáhne na dobrou jevištní nadsázku, karikaturu, persifláž, musí být schopen základní pravdivé existence v jevištní situaci, tedy i tu situaci, v její plnokrevnosti, spoluhrout vytvořit. Nebylo. Zas jen na výjimky (třeba malý gag při předávání vycházkové hole matkou otcí pro soubor s Petrem Nikolajevičem, scéna pití čaje, jinde vnaší občas jiskru bytostné, autentické existence v jevištní situaci Pavel Batěk - je vidět, jak se dostává do kontaktu a jeho projev je tedy v tu chvíli ovlivněn bohatou vnitřní představivostí v podmínkách dané postavy, v podmínkách situace i /!/: jejího stylizačního uchopení /bylo-li tedy jaké/). Vcelku mi ale vůbec nebyl sdělen klíč, jakou cestou mám s inscenací jít a ony krásné Charmsovy textíky mi zaznívaly hluché, jako by je snad ani tento autor nenapsal. Lituji.

Aleš Bergman

P.S.:

Milá Kateřino F., jihu při zjištění, jak vzácného soupevníka moje pocity při vnímání představení, v řadě jen kousek ode mne, měly. Rdím se, zatlačuji slzu a uskakují před broukem.

Tvůj oddaný A.B.

Z dálky Jiráskova parku doléhají do redakce naléhavé tóny skladeb Pink Floyd a zrovna teď slavná Shine On You Crazy Diamond - Sviť dál bláznivý démante, vyznání lásky zbylých členů kapely jejímu zakladateli Sydu Barretovi, jehož duše ulétla do nekomunikativního světa schizofrenie. Nádherná srdceryvná skladba o bolesti, smrti a lásce. A o tom má cenu skládat muziku, psát literaturu, malovat obrazy a dělat divadlo...

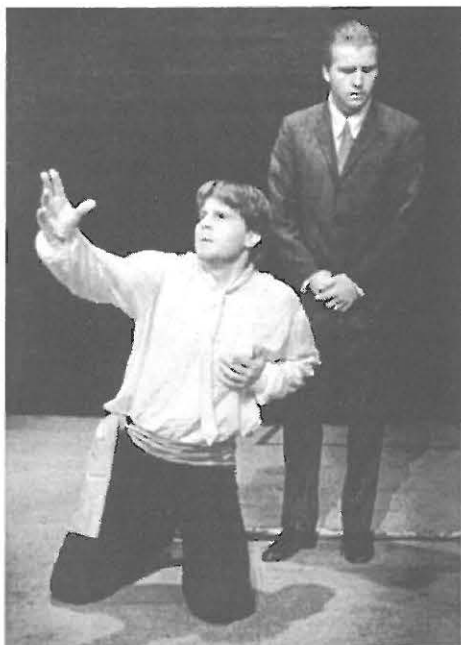
Vlastně byla v jedné inscenaci naděje: mladá čarodějnice z Byčty hory nekamení ani neumírá. Odchází za svým snem. A co ty, divadelníku hronovský?

Vladimír Hulec

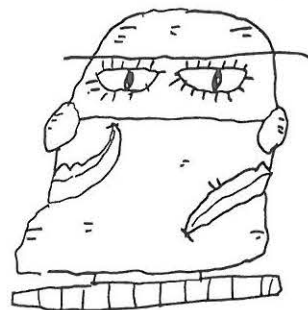
diskuse

Jasně formulovaný divadelní názor podpořený hereckými schopnostmi souboru, který však nemusíme přijmout. Na většinu diskutujících v klubu PC působilo jako zajímavá intelektuální konstrukce s řadou symbolů, které pro ně nebyly čitelné. Inscenaci sledovali zvnějšku, nezasáhla emotivně. Tolik nejstručnější resumé včerejší diskuse odpovídajícího problémového klubu o Vojkovi. Úvodem zajímavé povídání Michala Dočekala o Büchnerově textu: nejde o hotovou hru, ale fragment z pozůstalosti, patnáct nečíslovaných stran rukopisu, které neseřadil autor, ale historici. Takže jejich sled je v podstatě libovolný a této možnosti inscenátoři využili. Pokud se týká tematických přesahů diskuse, tak snad především, jak vnímat divadlo a co od něj chtít. V inscenaci Havrane z kamene pak většina diskutujících postrádala situace a vztahy, a místo nich se inscenace více soustředila na práci s výtvarnem. Vše je nastoleno v počátku a dál se nevyvíjí. To podstatné se říká především v textu. Výhrady dramaturgické. Oceněny byly některé dobré nápady. Z obecnějších přesahů bylo natuknuto téma pohádky jako literárního druhu. Závěr neucíněn, takže možná proto mi přišla tato inscenace až příliš „smetena“.

ex

P. Batěk a P. Batěk v Jelizavetě zvané Bam
Foto Ivo Mičkal

poznámky glosy ohlasy

Poseďte v divadelním klubu!

Mnozí jste si už jistě všimli nádherně vyzdobeného předsálí divadelního sálu Josefa Čapka, o němž jsme informovali v úvodním čísle zpravodaje. Také jste jistě nejdenní dobrý mok zde vypili. Pro jistotu však přece jen upozorňujeme, že ihned po skončení posledního představení začíná prostor fungovat jako divadelní klub, kde se můžeme dle libosti setkávat, klábosit a...tak dále.

Změna v programu

Znovu připomínáme změnu v programu dne 18. 8. (vystoupí slovenský soubor místo ruského) – k podrobnější informaci odkazujeme za zpravodaj č. 2 (sloupek Poznámky, glosy ohlasy).

Časová změna v doplňkovém programu

Dnešní koncert rockových kapel z Náchoda se koná v parku Aloise Jiráska až ve 20.00 hodin (a nikoliv už v 19.00 hodin, jak bylo původně oznámeno).

Opravte si...

...adresu internetových stránek Jiráskova Hronova, kterou jsem díky své elektrodemenci napsala špatně. Správně zní: <http://jiraskuv.hronov.cz> (Pak věřte tisku a novinářům!)

Zastavte se u pana Valenty!

Pan Jiří Valenta pracuje nejen na místopisu amatérského divadla, ale je u něho (sídlí v tiskovém středisku v nové přístavbě divadla) k dispozici připravovaný adresář amatérských souborů. Bylo by dobré, kdyby mohl být co nejsprávnější a nejobsáhlejší. Prosíme proto soubory, aby si přišly zkontrolovat správnost svých údajů nebo se nově přihlásily a potřebné údaje doplnily.

Divadelní vlak?

V historii prý bývaly. Letos to bylo ani ne „o prsa“. Včera ráno volali organizátorům přehlídky železničáři, že právě v ten den vypravují malý parní vláček (jezdí jen jednou za rok) na trase Jaroměř – Hronov a měli by zájem blíže se do hronovského festivalu zapojit. Letos to nestihli – tak prý snad příště!

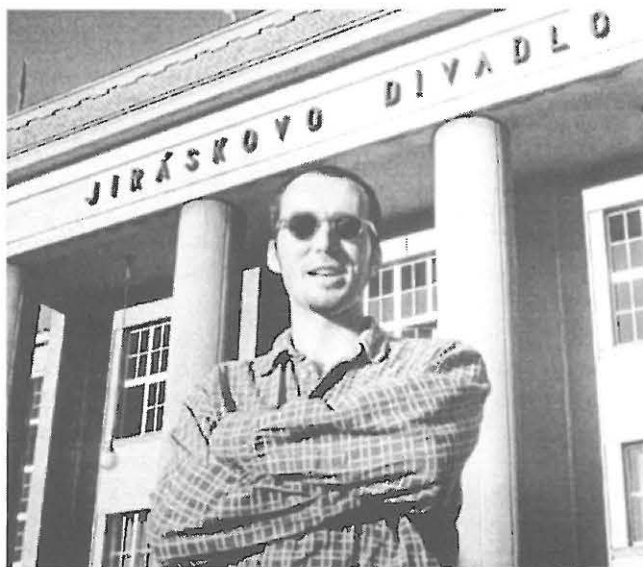
Ve čtvrtek 17. 8. ve 22.00 hodin vystoupí na dně koupaliště v parku M.A.J. DS AHA! Lysá nad Labem s Mrožkovou Tancovačkou. Máme přijít všichni, jen v případě nepříznivého počasí asi ne.

V sobotu 19. 8. ve 14.00 a v 15.30 hodin uvede v parku M.A.J. Divadelní společnost ŽUMBERA Plzeň mikrokomedii Síla poezie aneb Jak si pořídit parohy. Máme přijít, ale když bude pršet, tak asi ne.

legendy j.h.

PETR LÉBL

O významu Petra Lébla pro české divadlo i o jeho působení v amatérském divadle bylo napsáno už poměrně dost a jistě ještě napsáno bude. Neboť jeho Groteska z roku 1985 a řada dalších amatérských inscenací z doby předlistopadové s nevídanou rasancí rozvíjela zcela novou etapu vývoje divadelního jazyka českého divadla. To - předpokládám - ví nebo alespoň tuší každý, kdo se jen trochu hlouběji zajímá o divadlo. A tak

bych rád na těchto několika řádcích chtěl vzpomenout Petra Lébla a jeho činnosti v amatérské oblasti trochu jinak. Byl jsem s ním v jedné z porot Loutkářské Chrudimi. Jeho srdci ohromně lahodily všechna vystoupení, v nichž se nějak - čím více tím lépe - projevilo loutkářské citění pro hravost - skoro bych „hračičkářství“ - s věcmi. Všechny triky a efekty, které šly touto cestou, přijímal nadšeně, strašně se o ně zajímal a byl jimi přitahován. Dodnes chovám podezření, že třeba řada situací v jeho inscenaci Revizora, v nichž existují tajemná a překvapivá zjevení, jaká známe z pohádek v provedení loutkářů,

byla nějak inspirována i tímto jeho vstupem do poroty LCH. A ještě něco tam Petr objevil. Museli jsme psát recenze na představení, Petr se jim zpočátku strašně bránil, nechtěl to dělat, odevzdával své psaní pozdě. Ale jednou ráno jsem jej zastihl u snídaně zabraného vášnivě do psaní a přiznal se, že ho to začalo bavit. Psal od té doby jakési eseje - povídky, nabízel zásadně jenom své pohledy, své myšlenky i pocity. Ale otevíral tím vždycky něco, co bylo inspirující, svou nečekaností až strhující. Takto si počínal i jako člen naší skupiny, které tady na Hronově připadl ten zvláštní úkol hodnotit a zároveň nehodnotit. Petr uměl tohle postavení „chytré horákyne“ znamenitě využít. Vždycky obrátil pozornost k něčemu, co nabídlu průhledy k nějakým velice vzrušujícím možnostem, jak ten nebo onen text inscenovat - i když to byly vždycky možnosti, které uměl odhalit a nalézt jenom on. Připomínám v této souvislosti to, co napsal o jedné inscenaci Našich furiantů, jež se hrála na JH. Tam najdete koncepci jeho pozdější inscenace v Divadle Na Zábřadli. Nevím, jestli někdo někdy bude moci ještě takto vidět, chápat a vnímat amatérské divadlo jako podnět k rozvíjení imaginace. Myslím si, že chybí a bude chybět.

Jan Císař

o kritice

Potřebuje amatérské divadlo kritiku? Lze amatérské divadlo kritizovat, posuzovat, poměřovat? Nechceme především slyšet, že to, co jako amatérští divadelníci děláme, děláme dobře? V několika pokračováních nabízíme úvahy prof. Jana Císaře, jednoho z nejpovolanějších o těchto věcech debatovat. A rádi otiskneme i vaše názory. Aby se vám lépe uvažovalo přidáváme několik „historických“ kritik.

Úvaha třetí: Divadlo je člověk v prostoru.

Elementární, prvotní kritika, kterou potřebuje amatérský soubor, jenž se snaží o divadelní funkci, jež spojuje funkci komunikační a estetickou, začíná u otázky jak umí soubor ve svých inscenacích udělat situaci. Aby bylo zcela jasno: jde mně nyní o situaci divadelní - nikoliv o situaci dramatickou. Ta je jednou z podob divadelní situace, hojně využívanou zejména v činohře, kde se na jejím vzniku drtivou většinou podílejí - přímo ji vyvolávají - život - dramatické texty. Divadelní situaci rozumím obecný princip, jenž se vyznačuje dvěma rysy. Za prvé inspiruje pohyb hereckého komponentu tak, aby přetvářel, transformoval materiály jeviště v umělou, záměrně konstruovanou skutečnost (znak) a za druhé tím, že tento pohyb uskutečňuje v prostoru scény, která je zároveň prostorem reálným i zároveň prostorem, jenž může zastupovat, reprezentovat jakoukoliv realitu. A protože nositelem, tvůrcem pohybu - ať už je materiál herectví jakékoliv povahy - je vždycky člověk, herec, potom divadlo je vždycky ve svém nejobecnějším a zároveň nejkonkrétnějším, „nejpraktičtějším“ principu otázkou pohybu člověka v prostoru. Člověka, jenž je v situaci a zároveň ji tvoří. Jistě, jsou tu další důležité složky, které se výrazně podílí na tvorbě divadelní situace: text, dramaturgie, hudba,

režie atd. atd. Ale ty všechny nemusí být a divadlo může vzniknout; a dokonce znamenité divadlo. Ovšem bez herce a divadelního prostoru (což znamená jeviště + hlediště, tedy vznik situace na scéně jako funkce divadelní, která v sobě spojuje funkci estetickou s komunikační) není. Divadelní situace může být samozřejmě budována na mnohý způsob. Abych zůstal třeba jen u herectví. Může ji vytvářet herec, jenž se stává někým jiným, hraje tedy myšlenou postavu (Macbetha) sebou samým, svou psychofyzickou daností. Ale může ji vytvářet i herec, jenž tento typ herectví a konečkonců i divadla zcela odmítá a je na jevišti jen a jen za sebe. Jistě je mezi těmito divadelními styly velký rozdíl. Ale stále je to divadlo, protože - jak jsem se stručně a v jakémisi „výťahu“ pokusil ukázat - estetická i komunikační funkce stojí na bázi divadelní situace. Proto jsem tuto část zařadil do těchto úvah o kritice amatérského divadla.

Protože situaci všechno v divadle - i v kritice divadla - začíná. Pro soubory, které jsou v té fázi vývoje, kdy teprve začínají hledat jak komunikační funkci posílit divadelní kvalitou, je to první - leč klíčové - písmeno abecedy. Nestačí jen přijít na jeviště a nějak říci nějaká slova. Je třeba vědět, že se to děje v nějakém vztahu ke všem ostatním hercům i k prostoru a že tímto vztahem herec činí první krok k tomu, aby tvořil situaci. Pro soubory už zkušenější je potom rozhodující otázkou kritického pohledu analýza toho, jak právě všemi dalšími složkami dokážou rozvíjet a budovat smysl situace. Tady by se dal použít oblíbený a populární pojem téma, neboť konečkonců provádět téma znamená rozehrávat divadelní situaci všemi výrazovými prostředky tak, aby herci svými akcemi situaci realizovali jako zprávu o tomto tématu. A konečně: schopnost rozeznat divadelní situaci umožňuje určit poměrně přesně kudy vede hranice mezi divadlem a jinými produkcemi, které se pohybují na divadelním okraji. Amatérské divadlo má především dvě produkce tohoto typu. Dramatickou výchovu a tzv. „divadlo poezie“. Jakmile je chceme chápat (i kritizovat) jako divadlo, pak od nich musíme bezpodmínečně chtít divadelní situaci.

Citujeme z Věstníku Smetanova okrsku ÚMDOČ

Režisér Fr. Prokopec získal pro hru dva vzácné hosty, vynikající členy Národního divadla v Brně, režiséra Ottu Čermáka a Zdeňku Grafovou, jimiž byl zdar divadla dobře zajištěn. Vedle nich v plném studiu pěkně vystoupili členové Hýbla, sál byl do posledního místa vyprodán. Výkony obou hostujících umělců byly obdivuhodné a vyvolávaly po každém výstupu bouři potlesku. Krásná postava Zdenky Grafové jak v rozkošném flirtu, tak v pokoření vinou, duševními stavy zrovna světlé, její přelíbezný hlas, který i v šepotu prochvíval se jako čistě sladěná struna hlubokým citem, nevymizí divákům z paměti. Domnívali jsme se, že má sál Národního domu špatnou akustiku. Hostující umělci však prokázali, že je naprosto dobrá, srozumitelnost že záleží jen od dokonalého způsobu výslovnosti, v němž podali znamenitý vzor. Scénu přepychově a vkusně vypravil ze svého skladu nábytku St. Felcman. (Bernstein, „Zloděj“, Spolek div. ochotníků Hýbl česká Třebová, 18. dubna, ška.)

SEDMDESÁTNÍK VÁCLAV MÜLLER

Většina z těch, kdo se už nějaký čas věnují amatérskému divadelnictví, dobře zná Václava Müllera, dlouholetého šéfa osvětlovačů v Městském divadle v Brně a nedávného letošního sedmdesátníka. Je příkladem toho, jak lze rovnoměrně dělit jevištní oblast mezi profesionální a amatérskou. Jubilant působí nejen jako příležitostný herec na profesionální scéně (nejnověji v několika epizodních rolích Polákovy ambiciózní inscenace Peer Gynta), nýbrž především coby na slovo vzatý precízní odborník na technické dotváření scénografie a také jako vyhledávaný autor instruktivních publikací a skript (k dostání i zde na Hronově).

Tento bývalý agilní předseda a dnes tajemník jihomoravského oblastního výboru SČDO absolvoval různé soutěže, festivaly i poroty, se záplem sobě vlastním hodnotí, polemizuje a radí - konečně i zde v Klubu režisérů SČDO. Samozřejmě, že dokáže přiložit ruku k dílu i jako režisér, výtvarník nebo dramaturgický konzultant. Obětavě spolupracuje s řadou jihomoravských souborů, od vesnických part, např. v Soběšicích či v Praci, až po renomované brněnské soubory Svatojby a Dělnické divadlo, dnes ve speciální seniorské skupině. Protože Václav Müller ani ve své sedmdesátce na žádné bilancování nepomýšlí a naopak své aktivity stále rozšiřuje třeba v Rádiu Proglas, popřejme, aby mu dosavadní elán vydržel co nejdéle - za všechny, jimž ukázal či usnadnil cestu k jevištnímu umění.

Poděkování partnerům, kteří podpořili 70. ročník Jiráskova Hronova

Elmertex k.s.
Velké Poříčí

královská huť
Royal Glass Works

Rozpočet letošního JH

Zajímali jsme se o rozpočet přehlídky a dozvěděli jsme se, že je oproti předchozímu roku téměř dvojnásobný, neboť jde první o festival mezinárodní. Činí tedy 1 600 000,- Kč. Zajímalo nás ale také, které složky do tohoto rozpočtu přispěly. Ministerstvo kultury poskytlo částku 505 000,- Kč (450 000,- Kč přehlídce, 55 000,- Kč na sborník) a ještě 60 000,- Kč prostřednictvím ARTAMA na kluby. Senát ČR přispěl částkou 150 000,- Kč, Okresní úřad v Náchodě věnoval 100 000,- Kč, Městský úřad v Hronově celkem 100 000,- Kč (z toho polovinu na technické náklady). Největším sponzorem festivalu z podniků jsou VČE Hradec Králové s částkou 250 000,- Kč, Živnostenská pojišťovna poskytla 100 000,- Kč, Východočeské plynárny 75 000,- Kč. Existuje ovšem i řada drobnějších sponzorů a také firem, které poskytly věcné dary nezanedbatelné hodnoty. Všem patří velké poděkování. ex

ÚTERÝ 15. SRPNA 2000

Malý sál Jiráskova divadla v 14.00 hod.
Problémový klub

Soukromá podnikatelská škola,
Komenského náměstí v 14.00 hod.
Problémový klub (zahraniční)

Jiráskovo divadlo
v 17.00 a 20.00 hod.
PRASETAUN při Dětském výchovném
ústavu Jihlava
SKUPINKA

Tatramani Sudoměřice u Bechyně
ZACHRAŇTE VOJÁKA KUŘÁTKO

Sál Josefa Čapka v 17.00 a 20.00 hod.
DS V.S.O.P. Hviezdoslav, Dolný Kubín.
Slovensko

HÁJNIKOVA ŽENA (ZABÍJALA...)

Park A.J. v 17.00 hod.
Koncert hudební skupiny
KAMARÁDI OSADY 5,
Police nad Metují

Husův sbor ČČSH v 19.00 hod.
MUSICA PER QUATTRO - komorní hudba
Hronov

